

V polské Varšavě jsme debatovali o transformaci po roce 1989

5.6.2024 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V úterý 4. června 2024 se ve varšavském Institutu paměti národa (IPN) uskutečnila mezinárodní konference Systémová transformace v zemích střední a východní Evropy věnovaná aspektům spojeným se zkušenostmi s transformačním procesem v zemích bývalého východního bloku.

Hovořilo se o „transformaci“ optikou kulturních, společenských i politických událostí. Na konferenci konané při příležitosti 35. výročí tzv. polosvobodných voleb v Polsku (4. 6. 1989) vystoupili zástupci paměťových institucí z Polska, Slovenska, Maďarska a České republiky, kterou zde zastupoval **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů.

Postavení antisystémových stran a opozice, modely mírových vyjednávání, role katolické církve, lustrační procesy, nové výzvy pro rodící se demokracii, ale především – „staré pomníky totality“ –, tak by se v kostce dala shrnout témata, která během úterní konference rezonovala během velké panelové diskuze, kterou připravil polský Institut paměti národa (IPN). O své názory se zde podělili Karol Nawrocki, ředitel polského Institutu paměti národa, Áron Máthé, místopředseda výboru Národní paměti z Maďarska, Peter Jašek, historik Ústavu národní paměti ze Slovenska a již zmíněný **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů.

Jedním z klíčových témat byla otázka komunistických propagandistických děl či instalací ve veřejném prostoru nebo-li torz, jež doposud nebyla odstraněna a po více než třech desetiletích po pádu železné opony stále „zdobí“ veřejná prostranství slovenských, maďarských, ale i českých metropolí. Na rozdíl od Poláků, kterým se během dvou let podařilo odstranit, či deinstalovat bezmála 50 objektů vzdávajících hold totalitě (čímž stále přizívají fenomén sovětské propagandy v daných zemích). „Diskutující probírali řadu témat a diskutovali shodné prvky i odlišnosti. Shodli se na velkém ovlivnění současnosti událostmi roku 1989 a také na tom, že v tom roce dějiny neskončily, naopak začaly,“ zkonstatoval **Kamil Nedvědický**, který pak během dalších jednání s polskými, maďarskými a slovenskými historiky dojednal sestavení společného týmu badatelů jehož cílem je další řešení aktuálních témat, kam spadají právě otázky spojené s transformací, vyrovnání s minulostí či edukační činností. „Společný tým badatelů bude působit v rámci jednotné platformy zúčastněných zemí, a díky tomu pak samotný výzkum získá potřebný přesah, mezinárodní kontext i vypovídací hodnotu,“ uzavřel **Kamil Nedvědický**.

<https://www.ustrcr.cz/debatovali-jsme-ve-varsave-o-transformaci-po-roce-1989>